

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Referat af Akademiets møde 28. oktober 2015

Medlemmerne af Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster var den 8. oktober 2015 indkaldt til møde.

Programmet for mødet var følgende:

1. **Velkomst ved præsident Johnny Svendborg**
2. **Akademiets Æstetiske Vision for Danmark: Præsentation ved Johnny Svendborg, drøftelse af visionen og nedsættelse af projekgrupper**

Visionen har følgende overordnede temaer:

- **DANMARK** – kort oplæg ved Jan Christiansen
- **INFRASTRUKTUR** – Kort oplæg ved Rikke Juul Gram
- **DET OFFENTLIGE RUM** – kort oplæg ved Merete Ahnfeldt-Møllerup
- **BYGNINGER** – kort oplæg ved Johnny Svendborg
- **DANNELSE** – kort oplæg ved Heine Skjærning

3. **Forelæggelse af rådets intentioner om indstiftelse af en ny medalje ved Johnny Svendborg**
 4. **Eventuelt**
- Kl. 19.00 Middag i Kunsthal Charlottenborg**

Til stede:

Ordinære medlemmer:

Arkitekterne: Merete Ahnfeldt-Møllerup, Gregers Algreen-Ussing, Johnny Svendborg Andersen, Jens Thomas Arnfred, Jens Bertelsen, Jan Christiansen, Rikke Juul Gram, Eva Jarl Hansen, Mads Bjørn Hansen, Carsten Holgaard, Anna Maria Indrio, Johan Adam Linneballe, Jan Søndergaard og Henrik Terkelsen

Billedkunstnerne: Malene Bach, Milena Bonifacini, Jens Bohr, Ruth Campau, Kirsten Dufour, Mette Gitz-Johansen, Finn Heiberg, Jørgen Tang Holbek, Kirsten Justesen, Anita Jørgensen, Marianne Jørgensen, Erland Knudssøn Madsen, Tina Maria Nielsen, Heine Skjærning og Ole Spørring.

Rådsvalgte medlemmer: Peter Birk Hansen, Lene Dammand Lund og Bente Scavenius

Æresmedlemmer: Else Marie Bukdahl og Karen Zahle

Sekretariat: Anne Marie Nehammer og referent Mette Sloth Møller

1. **Velkomst**

Akademiet godkendte dagsordenen, og valgte Johnny Svendborg som dirigent og Mette Sloth Møller som referent. Herefter bød Akademiets præsident, Johnny Svendborg, velkommen til akademimødet og fortalte kort om rådets arbejde med den æstetiske vision for Danmark. Han gennemgik programmet for dagens møde: Først en generel orientering om visionsprojektet, efterfulgt af et oplæg om hvert af de fem temaer, som rådet har valgt at sætte fokus på: Danmark, Infrastruktur, Det offentlige

rum, Bygninger og Dannelse. Præsidenten indbød Akademiets medlemmer til at bidrage til arbejdsprocessen og melde sig til en af de fem arbejdsgrupper.

2. Akademiets æstetiske vision for Danmark

Overordnet præsentation v. Johnny Svendborg

Arbejdet med Akademiets æstetiske vision er udtryk for et ønske fra rådet om at arbejde mere overordnet med nogle centrale, æstetiske problemstillinger, der præger det danske samfund. Den æstetiske vision er således en strategisk ramme for Akademiets og rådets arbejde. I disse år undergår landskaber, byer og bygninger store strukturelle forandringer. Hver eneste beslutning, der tages i dag har indflydelse generationer frem. Visionen er, at hele Danmark skal blive på én gang klogere og skønnere. Kunstnerisk refleksion bør inddrages i alle beslutningsled, med blik på både fortid og fremtid. Visionen omfatter både landskabet og byerne, bygningerne og billedkunsten i det offentlige rum. Det æstetiske og det kunstnerisk kvalitative har grundlæggende betydning for det gode liv, vores fælles identitet og værdier, og dermed for vores demokratiske stemmer.

Hvert af de fem temaer Danmark, Infrastruktur, Det offentlige rum, Bygninger og Dannelse, udgør et selvstændigt arbejdsfelt, hvor Akademiets visioner konkretiseres og synliggøres gennem offentlige udtalelser af forskellig karakter.

Denne opgave er stor og må nødvendigvis involvere flere af Akademiets medlemmer – ud over de der sidder i rådet - samt enkelte udefrakommende eksperter inden for de forskellige fagområder.

De fem temaer er struktureret således, at der er forslag til både mål for arbejdet og til delprojekter. Mål og projekter kan forandre sig undervejs i forbindelse med gruppernes arbejde. To af rådets medlemmer vil være involveret i hvert projekt. Tidsrammen strækker sig fra akademimødet den 28. oktober 2015 til det næste i efteråret 2016.

Afsenderen på debatindlæg mv. vil til enhver tid være Akademiraadets formand, og han/hun skal som sådan kunne godkende indholdet, ligesom den arbejdsgruppe der i øvrigt står bag skal være anført som forfattere.

Efter Johnny Svendborgs oplæg, præsenterede rådets medlemmer temaet for hver af de fem arbejdsgrupper.

DANMARK

Temaet for denne arbejdsgruppe er Danmarkskortets forandring og de æstetiske konsekvenser af de kommende ændringer af planloven. Akademiraadets påstand er, at **”vi skal at tænke langsigtet og i helheder, hvis de kommende generationer skal have glæde af byer og landskaber.”**

Mål

- En ny plan for Danmark - fra landbrug til natur, fra havnebyer til landsbysamfund
- Forpligtende aftaler om en langsigtet udvikling af Danmarks byer og landskaber så de bliver skønnere og bedre
- En vision for hvordan man bedst sikrer æstetisk kvalitet på lang sigt i regioner og kommuner
- En vision for hvordan kunst kan integreres i byer og landskaber som del af planlægningen

Projekter

- Debatindlæg om kystzoner
- Debatindlæg om tiltagende privatisering af det offentlige rum
- Debatindlæg om forvaltning af planloven og andre planregulerende bestemmelser

- Debatindlæg om kunst i by- og landskab
- Et møde med Erhvervs- og vækstminister, Troels Lund Poulsen

Projektgruppe

Jan Christiansen (tovholder)

Jens Bohr

Kirsten Dufour

Jørgen Tang Holbek

Anna Maria Indrio

Bemærkninger fra Akademiets medlemmer

Der var stor opbakning blandt mødedeltagerne til rådets initiativ til en æstetisk vision for Danmark. Der er brug for de store visioner og for en tydeliggørelse af, hvad det er vi står for, når vi rådgiver regeringen. Og der er rigelig med store sager/spørgsmål at tage fat i, som fx konsekvenserne af de nye regler for kystzoner, uddøende byer, husning af flygtninge etc. – alt sammen set fra et æstetisk perspektiv.

INFRASTRUKTUR

Temaet for denne gruppe er en diskussion om veje, broer, jernbaner, kraftværker, vindmøller og solcellemarker.

Akademiraadet mener, at **”vores infrastruktur bevæger samfundets liv og energi – og de forandrer landskabet og byen på uigenkaldelige måder – vi skal tage dem alvorligt”**.

Mål

- En kunstnerisk vision for Danmarks fremtidige infrastruktur
- En kunstnerisk vision for Danmarks energilandskab

Projekter

- Debatindlæg om vejenes og skinnernes form
- Debatindlæg om energilandskabernes placering, former og størrelse

Projektgruppe

Rikke Juul Gram (tovholder)

Jens Bertelsen

Yvette Brackman

Johan Adam Linneballe

Bemærkninger fra Akademiets medlemmer

Det er vigtigt at bringe æstetikken på dagordenen også ude i kommunerne. Der er behov for et samlet overblik over infrastrukturens æstetik i hele landet - på tværs af kommunegrænser. VVM redegørelser behandler kun æstetikken meget kort og overfladisk. Der bør fokuseres på at åbne landet - beplantning, variation og stedstilpasning er centrale.

Der skal skabes opmærksomhed om billedkunstens potentialer i de store infrastrukturprojekter og på at få billedkunsten med i projekterne - allerede i idé- og planlægningsfase. Eventuelt ved hjælp af hhv. arkitektpakker og billedkunstpakker ved udbud – på samme måde, som der i dag anvendes ingeniørpakker.

DET OFFENTLIGE RUM

En diskussion om, hvordan vi sikrer den højeste kunstneriske kvalitet af såvel arkitektur som kunst i det offentlige rum. Akademiraadet udtaler: **”Det offentliges byggeri bør gå forrest, når det gælder kunstnerisk kvalitet i byggeri og anlæg og sikre integration af kunst i byggeriet og de offentlige rum”**.

Mål

- Udarbejdelse af modelprogrammer for integration af kunst allerede i planlægningsfasen
- Eksempelsamling der viser, hvordan der kan skabes kvalitet og hvordan kunst kan spille en væsentlig rolle for kvaliteten (Herlev sygehus, LO-højskolen, kunststrategier i Herning og Holstebro)
- Etablering af rådgivning/vejledning til offentlige bygherrer om at indskrive en kunststrategi allerede på programniveau og i prækvalifikationer

Projekter

- Debatindlæg om kunstnerisk og arkitektonisk kvalitet i udbud
- Dialog med de store offentlige bygherrer og fondene om udvikling af modelprogrammer og vejledning

Projektgruppe

Merete Ahnfeldt-Møllerup (tovholder)

Ruth Campau

Peter Birk Hansen

Peter Holst Henckel

Anita Jørgensen

Tina Maria Nielsen

Pulsk Ravn

Bemærkninger fra Akademiets medlemmer

Det er et problem, at staten ikke kan finde ud af at lave udbud. Det er vigtigt med enkle udbudssvar – uddybelsen kan komme med i anden omgang. Staten har længe haft en holdning til, at kvalitet ikke er interessant – kun pris.

Hvad kan vi gøre for at inspirere til at skabe kvalitet i statslige byggerier – staten bør gå foran og vise kvalitet.

Forslag: Eksempelsamlinger med gode cases/kvalitetsbyggerier med vellykkede samarbejder mellem arkitektur/kunst (fx Herlev).

Vejledning for offentlige bygherrer, hvor de kan søge hjælp og inspiration til at få den kvalitet de ønsker sig.

Børn/rum/form – her er det strategien i det offentlige, der skal ændres, hvis det skal batte. Dannelse hos børn hjælper ikke, hvis det offentlige ikke udfører kvalitet i det offentlige rum.

Vi skal overbevise politikerne om, at arkitektonisk kvalitet kan lade sig gøre, at æstetikken er vigtig og at der er visioner i æstetik. Vi skal have politikerne i dialog – region, kommuner og stat. Et argument overfor politikerne kan være, at kvalitet holder længere og dermed er billigere.

Visionære ildsjæle spiller ofte en stor rolle i vellykkede projekter.

BYGNINGER

En diskussion om, hvordan vi kan bo tættere i byerne og om hvordan vi forholder os til landskabets funktionstømte bygninger.

Akademiraadet udtaler: **”Vi skal udvikle de grunde, der har været bebygget, frem for at inddrage mere af landskabet – det er både smukkere og mere bæredygtigt”**.

Mål

- Vision for udvikling af eksisterende byområder med begrønning og fortætning
- Vision for afvikling af funktionstømte områder i byer og landskaber

Projekter

- Debatindlæg om byer, der tømmes for indhold
- Debatindlæg om en kunstnerisk vision for begrønning og fortætning i de store byer
- Debatindlæg om naturpotentialiet i de funktionstømte områder
- Eksempelsamlinger med gode projekter, både i byen og på landet
- Debatindlæg om boformer

Projektgruppe

Johnny Svendborg (tovholder)

Gregers Algreen-Ussing

Jens Thomas Arnfred

Erik Brandt Dam

Gitte Juul

Marianne Jørgensen

Bemærkninger fra Akademiets medlemmer

Drøftelse om bevægelsen fra land til by, om kystzonerne og indholdstømte byer - hvem taler om æstetikken i denne debat? Er urbaniseringen kommet for at blive? Kan man fx bygge højere og tættere i København? Hvor skal de nye huse være og hvordan skal de se ud? Kan vi få flere træer og mere landskab ind i byerne?

God ide med debatindlæg om en kunstnerisk vision for fortætning. Eksempelsamlinger – gode som illustration af vores holdninger/udsagn. Det er vigtigt, at vores udmeldinger udspreddes med en vis eventyrlighed.

Der findes et Nordic Built Charter – et initiativ fra 2011, et værdigrundlag udarbejdet til at fremme udviklingen af bæredygtigt byggeri i Norden. Flere danske aktører følger dette charter – måske det kan fungere som inspiration.

Der er stor forskel på små og store byer – man er på mange måder tættere på magten i de mindre kommuner, og her kan man finde de store visioner. Der er stor interesse for kunsten i de små byområder – mange mener, at visionen ligger på landet.

Det er ikke sikkert, at en æstetisk helhedsplan nødvendigvis resulterer i bedre æstetik.

Vi skal virkelig overveje vores strategi og medie, så vi ikke bliver afvist som nogen, der bare vil have magt. Det må ikke blive et moralsk opstød. Der skal være nogle elskelige pointer i vores forsvar for æstetikken.

Vi kunne invitere Folketingets Kulturudvalg til møde.

Der er to veje man kan gå – man kan vise eller overbevise, hvor vi forsøger at overbevise. Måske skulle man snarere gøre som i Holland, hvor man har samlet 100 grupper med kunstnere, arkitekter og designere, som skal skabe visioner for udviklingen af landet.

Vi skulle gerne nå dertil, at der er prestige i at vælge æstetikken – fremfor de billige og hurtige løsninger. Et sådant paradigmeskifte tager lang tid.

DANNELSE

En diskussion om hvordan vi kan højne kvaliteten af undervisning i billedkunst og arkitektur i folkeskoler og på det gymnasiale niveau. Akademirådet udtaler: **Vores uddannelser er målstyrede og fokuserede på karakterer og tilpasning – det hæmmer kreativiteten og på lang sigt samfundets innovative**

kraft! Vi skal udvikle den æstetiske bevidsthed og kreativiteten hos børn og unge gennem bedre undervisning i de kunstneriske fag – at styrke de kunstneriske uddannelser er en god investering.

Mål

- Huskunstnerordning skal udvikles
- Kunstscolerne skal styrkes og udvikles
- Der bør være kunstakademisk funderede læreplaner for kunst og arkitektur i folkeskolen og gymnasiet

Projekter

- Debatindlæg om kunsten i skolerne
- Brev til undervisningsministeren og/eller et møde med Esben Lunde Larsen?

Projektgruppe

Heine Skjerning (tovholder)

Jesper Rasmussen

Bente Scavenius

David Zahle

Bemærkninger fra Akademiets medlemmer

Når vi taler dannelse er heldagsskolen et godt sted at sætte ind – børnene vænner sig til at omgivelserne er noget, man kan tale om og have en holdning til.

En af vores opgaver bliver at skabe en debat om en højnelse af de æstetiske visioner i hele undervisningssystemet.

Men vi skal skabe debat om talentudviklingen – hvorfor er BGK (billedkunstneriske grundskoler) fx ikke obligatorisk i skolerne - hvorfor er der forskel på MGK og MGK?

Huskunstnerordningen fungerer rigtig godt.

Efter det sidste oplæg opfordrede præsidenten Akademiets medlemmer til at melde sig til en af de fem arbejdsgrupper, og det blev aftalt, at sekretariatet sender en mail ud med de fem grupper efter tilmeldingsfristen den 9. november, hvorefter gruppeformændene står for planlægningen af det videre arbejde.

3 Forelæggelse af rådets intentioner om indstiftelse af en ny medalje ved Johnny Svendborg

Herefter orienterede Johnny Svendborg om rådets intention om at indstifte en ny medalje.

Med de nuværende medaljer savner rådet muligheden for at kunne pege på enkelt- og enestående værker. Derfor har rådet besluttet, at indstifte en medalje, som kan gives til noget enestående og enkeltstående. På den måde kan rådet pege på noget, der ikke er så kendt i forvejen – eventuelt lidt smallere kunst.

Rådet foreslår, at medaljen skal hedde Franciska Clausen Medaljen. Astrid Noack blev også foreslået, og der var enighed om, at det er vigtigt, at medaljen bærer en kvindelig kunstners navn.

Der var stor tilslutning blandt akademimedlemmerne til indstiftelsen af en Franciska Clausen Medalje.

4 Eventuelt

Ole sparring har efter Akademiets forårsmøde udarbejdet en evaluering af Akademiraadets arbejde, og har i den forbindelse foreslået, at der afholdes et møde om Akademiraadets arbejde. OS finder det væsentligt at rådets søsterorganisationer inviteres med til mødet, for at skabe et godt resultat.

OS ønsker at der ændres på vedtægterne, dels så der ryddes efter fejlen i billedkunstsektionen, således at vedtægterne kommer til at svare til den måde organisationen fungerer på, dels om der skal afholdes et møde for kunstnersamfundet forud for valgene. Vedtægterne bør tilpasses til en moderne, velfun-

gerende organisation og beskrive noget om akademiets møder i praksis og fx få skrevet ind, at der er ordstyrer og referent. OS fandt det positivt, at rådet har valgt at inddrage Akademiets medlemmer i visionsarbejdet.

Kl. 19.00 var der middag i Kunsthal Charlottenborg.